

Szellem a faluban

Különleges események színterévé vált a falunk, miután egyre nagyobb bebizonyosodásnak vetődött alá az a tény, hogy biza kísértetek vertek tábor középünk. Már csak azért is került napirendre a kísértetjárás igazolása, mert először Jászabó bátyám paprikás földjét csúfította össze plasztikusabb ürülékkel valaki. De nem ám, hogy a porta egyik sarkában meghúzva magát könnyített segge nehezekén, hanem mindent összekent a gőzölgő gyurmával. Meg is állapította azt csendőroram, hogy biza csakis kísértet lehetett, mert senki ember fia nem képes magából annyi salakot kifolyatni egyetlen éjszaka alatt.

Aztán meg a templomban is nyoma volt a kísértésnek. Maga Szivacs atya tett feljelentést Karabics uramnál, hogy hiába kap a falubéliektől bort a misére, azt valaki titokban mind egy cseppig felissza. Bíz a pap még azt is hozzátette, hogy ez valóban kísértetre utal, mert ő tapodtat sem távozik a templomból, oda meg be senkit se lát jönni, mégis elfogy a drága nedű. Oszt azt is hozzátették a falu bölcselői, hogy egyedül Csabaki bátyám kocsisborától kap az ember olyan hascsikarást, hogy dugóval se lehetne elzárni a kikívánckozó salakanyag útját, ezért valószínű, hogy a szellem megitta a bor, aztán Jászabó bátyám paprikái között eresztette szabadon a szökni kívánó ürüléket.

Kisvártatva aztán az is kiderült, hogy kinek a szelleme merészkedett középünk. Egyik nap Börje Jocó kertjében nem hétköznapi építmény nyilvánult meg. A köpcös parasztgazda ettől olyan rémületbe esett, hogy úgy üvöltött, akár egy disznó, amit nyakon dőf a böllér. Futott is összecsődíteni a falu apraja-nagyját, mert bíz a portáján nem más állott, mint egy bitófa.

– Hát ez mög miként kerülhetett ide? – tanácsalankodott Szivacs atya.

– Varázslat volt, ha engöm kérdöz – vakarta meg fejét a csendőr –, méghozzá a rosszabbik fajtából.

Egy kötélén egy cetli lógott, melynek szövegét Sarfai tanár úr tette közhíré: Ezön lóg majd mindön burzsuj mög pór, a falu alja és söpredéke.

– A szentségös anyám úristenit – szívta fel taknyát Ropszky Máté. – Ennek bíz a fele se tréfa. De hát milyen szellem állít föl bitófát nekünk?

– Mögmondom én Máté fiam – dugta zsebre kezét a polgármester. – Nem löhet más, mint a híros betyár, Rózsa Sándor kísértete.

Volt ám riadalom a faluba. Szét is széledt a rettegő társadalom és csak hosszas megnyugtatóssal és egy hordó borral lehetett kikönyörögni őket a Csabaki fogadóból, mert bíz polgármester uram nem hagyta annyiban a dolgot, és nagygyűlést szervezett a főtéren, ahol napirendre tűzte Rózsa Sándor elűzésének megkísérlését. A tanácskozás koradélután már meg is hozta a nagy ötletet, miszerint a szellem biztosan rabolni jött a falba, ezért megelőzve a bajt, mindenki önszántából ajánl fel valamit értéktárgyaiból és azt az erdőben gyűjtik kupacba és hagyják ott Rózsa Sándor javára.

Estére aztán az erdő széle már úgy nézett ki, mint egy zsidvásár. Szabó Miska kapott hivatalos felkérést a könyvelésre és az adományok beszédésére, ellenőrzésére.

– No nézzem koma, mit hoztál – vonta kérdőre Kalapos Győzöt.

A férfi egy nyakláncot adott át.

– Oszt ez miből volna?

– Aranyból, ha mondom. Az asszony kapta tőlem tavaly neve napjára és két pofont köllött adni érte, hogy visszavöhessem tőle.

– Rendben van, tödd csak a többi közé, oszt eridj utadra, ne gátold a haladást!

A sorban Csabaki Dezső következett, aki egy jókora disznócsülköt tett a csendőr elé, aztán már ment is volna dolgára.

– No mögállj csak Dezső komám. Hát ezt a csülköt minek hoztad? A szellemek nem szoktak önni.

– Már hogy ne önnének. Valamit nekik is köll önni.

Miska zavarba jött és gondolkodás alá vette az eseményeket, de mivel megoldásra nem talált fejében, kénytelen volt segítség után nyúlni.

– Szivacs atya – kiáltott a papnak. – Ösznek a szellemek disznócsülköt? Akár hogy is gondolkozok, nem akar eszömbbe jönni a válasz.

– Azt nem – vetett keresztet az atya. – Disznócsülköt nem. De hallottam már hírét, hogy szoktak lakomázni tehéntőgyet.

– No akkor Dezső komám, ezt nem vöszöm át, szerintem hozz abból a muskotályosból egy üveggel, vagy ne is csak egyet, inkább kettőt, az lösz Rózsa Sándor kedvére való.

Menyus volt a következő, egy ócska petróleumlámpát szorongatott a hóna alatt, letette és vigyorogva kilépett a sorból.

– Na mögállj csak te cigány – mordult fel a csendőr és elkapta a férfi grabancát. – Hogy képzelted hogy te ennyivel idejössz? Ez nem ér semmit se!

– Tudom, ezért hoztam. Mög hát neköm nincs semmim, amit Rózsa Sándor értékölne.

– Már hogy ne volna. Ott a hegedűd, amivel a kocsmában szoktál zenélni!

– Azzal ugyan mit kezdene? Rózsa Sándor nem tudott hegedülni és nem hiszöm, hogy szellem mivoltában akar mögtanulni.

– Löhet, löhet – tanakodott Miska. – De van neköd egy baltád is, amivel a fát szoktad lopni, te csozó!

– Hát mit gondol csendőr uram? Rózsa Sándor, aki telis teli van becsös portékával, rá lönne szorulva hogy fát vágjon? Mög minek néki a fa? Egy szellem nem szokott fázni.

– Möglöhet – vakarta fejét Miska. – De akkor eridjél innet, ne tartsd föl a haladást.

Ami ezután történt, azt bíz senki se fogja feledni, míg életében tartózkodik. Pont Börje Jocó következett soron, mikor a szellem közébünk érkezett. A fák között hangos ricsaj rázta meg a kiserdőt és egy jókora nyárfa dőlt egyenesen a kirakodott portékákra.

– Itt a szellem – jajveszékelték. – Meneküljünk!

A nagy kavarodás után kiderült, hogy csak a favágók szorgoskodtak a környéken, de Karabics uram szerint Rózsa Sándor akart így üzenni, hogy bíz semmi szüksége sincs azokra az ócskaságokra, amit elébe hordtunk. Nem volt mit tenni, újabb gyűlést kellett összehívni, ezúttal a biztonságos övezetnek nyilván-

nított Csabaki fogadóban. Ám a kocsmá se volt felszentelve a kisértetjárás alól. Talán csak véletlen, hogy amikor Börje Jocó megérkezett és nekitámaszkodott a söntésnek, az pont akkor mondta fel a szolgálatot és összedőlt, ráadásul egyenesen a pult alatt tárolt három láda Tokajira. Csabaki uramnak ettől annyira felszökött az agyvize, hogy öngyilkosságra adta a fejét és a folyóba ugrott. Aztán amikor elfogyott a levegője meggondolta magát, felkereste Jocót, és nemcsak a férfit, hanem az anyját is az emésztőbe dobta.

Később össze is dugták a fejüket a falu bölcselői, és először Szivacs atya tárta közösségi okosságá gondolatmenetét.

– Azt hiszöm nem szellemekről köll itt beszélni, hanem egy rossz átokról, ami Börje Jocó és társaságát sújtja. Mondom ezt azért, mert az ő portáján állott a bitó, aztán meg az erdőben akkor dőlt ki a fa, amikor megjelent. No meg itt van Csabaki komám problémája is, amit szintén Jocó okozott.

– Már egy ideje én is erre gyanakodom – közölte a polgármester. – Hiszen ha nincs a közelbe Jocó, semmi baj se ér minket. Azt javallom, gondoljuk végig az eseményeket és tőgyünk megfelelő lépéseket az ügy érdekében.

– Amondó lönnék, kerüljük el egy darabig Jocó társaságát – csatlakozott az eszmecserebe Csabaki bátyám. – Akkor majd bizonyossá válik, valóban ő hordozza-e az átkot.

A falubéliek be is tartották a kidobolt parancsot. Nem szóltak hozzá, sőt messzire elkerülték, ha jönni látták. Se bérese nem akadt, aki betakarítsa a terményt, se más segedelme a jószágok ellátására. Sőt még az anyja is átköltözött ideiglenesen a templomba.

Amikor belépett a Csabaki fogadóba, úgy ledermedt a szomjazó társadalom, mintha a kaszás állott volna ottan, hogy elvigye a népességet.

– Maga mög minek gyütt ide? – kérdezte az erdész. – Ránk akarja hozni a veszedelmet?

– Csak innék egy pohár bort.

– Mönjön haza, oszt otthon igyék kend – mordult rá Ropszky Máté. – Van magának annyi bora, mint az egész falunak együtt. Ott igyon, legalább nem átkoz mög senkit.

– Dezsó komám, kiszolgálnál?

– Nem én! Gyorsan zargassad ki ez a fejedből!

– Háromszoros árat fizetek érte.

– No nem bánom, lássad kívül van dolgod. Igyad mög, osztán eridj inset tüstént, mert összerondítod a kocsmámat átokkal!

– Atyám – fordult a sarokban kuporgó pap felé. – Törje már mög ezt az átkot valahogy!

– Az oltárra írtam kend nevé, oszt mög is hintöttem szentölt vízzel. Még egy feszületet is oda raktam. Ha ez nem segít, akkor semmi se.

A kiserdön át ment haza a földesgazda, én pedig a nyomába szegődtem. Megállt valahol a sűrűben, térdre ereszkedett és imára kulcsolta a kezét.

– Vödd le rólam az átkot Isten! Mért bánsz így velem? Mit követtem el?

Na, úgy éreztem, eljött az idő, hogy egy kicsit magam váljak a teremtővé.

– Megkaptad ami neked jár te ganyé!

– Te vagy az Istenöm? – nézett körül Jocó.

– Én hát! Minden lépésedet követem, oszt nem hagylok nyugodni!
– Vödd le rólam az átkot Istenöm! Kérhetsz bármit cserébe, csak vödd le!
– Jól van! Hirdesd ki a faluban, hogy közkinccsé teszed az összes ételedet, italodat. Ha ez megtörténik, az átok le lesz véve rólad. De vigyázz, ott leszek a sarkadban, és figyelem, hogy betartod-e az esküdet.

Másnap Jocó ki is hirdette kötelességét. Meg is jelentek nála a falubéliek, hogy kóstolás alá vegyék a nedűket. Ott aztán úgy meg ittak mindent, hogy annyira tán nem is lehetett volna meginni. Mind elfogyott a sok disznótoros, meg a szüreti muskotályos. Jocó aztán meg is bánta, mert az átok úgy le lett véve, hogy innentől kezdve mindenki csak hozzá akart menni. Amikor hazaértem, apámat a szoba padlóján leltem magán kívüli állapotban. Anyám próbált életet lehelni bele. Azt mondotta, eltűnt a kisházból néhány gerenda, egy zacskó szeg, meg a kocsis kötele, amiért cserébe pont ma hoztak volna neki egy hordó vörösbort.

(A Berzsenyi Társaság novella-pályázatán megosztott II. díjat nyert írás.)

Postai levelezőlap, 1900